

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Гарант освітньої програми

О.В. Жарун
“ 30 ” 08 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Факультет: економіки і підприємництва

Умань – 2023рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Інноваційна діяльність аграрного підприємства» для здобувачів вищої освіти ОР «бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Умань, Уманський НУС. 2023. 16с.

Розробники: Соколюк С.Ю., д.е.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від “ 30 ” серпня 2023року

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

 Сергій СОКОЛЮК

« 30 » _____ 08 2023року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол № 1 від “ 31 ” _____ 08 2023року

Голова Руслан МУДРАК

« 31 » _____ 08 2023 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень, освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3,5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 105		1-й скорочений	1-й скорочений
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		47 год.	93 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 5	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу	формування знань і навичок раціональної організації та економічного обґрунтування напрямків інноваційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки.
Завдання курсу	вивчення сутності інновацій та інноваційної діяльності, сучасних концепцій і тенденцій інноваційного розвитку; визначення методологічних підходів щодо формування інноваційної політики підприємства та управління інноваційною діяльністю, вироблення і закріплення навичок інноваційної діяльності та оцінювання ефективності інноваційних проектів.
Компетентності	<p>ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>СК 11. Здатність до організації підприємницької і торговельної діяльності у сфері агробізнесу.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.</p> <p>ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.</p> <p>ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.</p> <p>ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН 22. Вміти застосовувати одержані знання й уміння для організації підприємницької і торговельної діяльності у сфері агробізнесу.</p>

2. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин
--	-----------------

Назви змістових модулів і тем	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1.										
Змістовний модуль 1. Сутність інноваційної діяльності										
Тема 1. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій	9	3	2		4	9	-	-		9
Тема 2. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	10	3	3		4	10	1	1		8
Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	11	3	3		5	11	1			10
Тема 4. Інноваційна політика аграрного підприємства	11	3	3		5	11	1	1		9
Тема 5. Система управління інноваціями аграрних підприємств	11	3	3		5	11	1			10
<i>Всього за 1 змістовний модуль:</i>	52	15	14		23	52	4	2		46
Змістовний модуль 2. Організація, фінансування та державне регулювання інноваційної діяльності										
Тема 6. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій	9	3	2		4	9	-	-		9
Тема 7. Фінансування інноваційних процесів	11	3	3		5	11	1	1		9
Тема 8. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності аграрних підприємства	11	3	3		5	11	1			10
Тема 9. Державне регулювання інноваційної діяльності	11	3	3		5	11	1	1		9
Тема 10. Оновлення техніко-технологічної бази аграрного підприємства	11	3	3		5	11	1			10
<i>Всього за 2 змістовний модуль:</i>	53	15	14		24	53	4	2		47
Всього:	105	30	28		47	105	8	4		93

**залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття*

3. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (ЛЕКЦІЇ)

Тема 1. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій

Теорії становлення інновацій.

Інноваційний тип розвитку як мета економічної політики.

Тема 2. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів

Сутність та зміст інноваційної діяльності.

Сутність та класифікація інновацій.

Етапи, стадії і форми інноваційного процесу.

Життєвий цикл інновацій.

Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них

Умови виникнення попиту на інновації.

Планування і організація створення нового товару.

Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього.

Тема 4. Інноваційна політика аграрного підприємства

Сутність і завдання інноваційної політики підприємства.

Принципи формування інноваційної політики підприємства.

Складові інноваційної політики підприємства.

Тема 5. Система управління інноваціями аграрного підприємства

Поняття, завдання, суб'єкти та об'єкти управління інноваціями.

Механізм управління інноваціями.

Розроблення концепції інноваційної стратегії.

Інноваційний потенціал підприємства.

Тема 6. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій

Інфраструктура інноваційної діяльності.

Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності.

Організаційні структури підтримання інноваційного підприємництва (бізнес-інкубатор).

Організаційні форми інтеграції науки і виробництва (РНТЦ, технопарк, технополіс).

Тема 7. Фінансування інноваційних процесів

Завдання системи фінансування інноваційної діяльності.

Види і джерела фінансування інноваційної діяльності.

Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом.

Форми та особливості лізингового фінансування.

Фінансування інноваційних проектів.

Тема 8. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності аграрного підприємства

Принципи оцінювання і показники ефективності інноваційної діяльності

Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів.
Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат.
Показники ефективності інноваційної діяльності.

Тема 9. Державне регулювання інноваційної діяльності

Сутність і завдання державної інноваційної політики.
Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяльності.
Правові аспекти охорони інтелектуальної власності.
Передавання права на об'єкти промислової власності.
Франчайзинг.

Тема 10. Оновлення техніко-технологічної бази аграрного підприємства

Техніко-технологічна база підприємства: сутність, оцінка та напрями розвитку.
Шляхи удосконалення техніко-технологічної бази підприємства.

4. Теми практичних і семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
---	------------	-----------------

з/п		денна	заочна
1	Тема 1. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій	2	-
2	Тема 2. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	3	1
3	Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	3	-
4	Тема 4. Інноваційна політика аграрного підприємства	3	1
5	Тема 5. Система управління інноваціями аграрних підприємств	3	-
	<i>Всього за 1 модуль:</i>	14	2
6	Тема 6. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій	2	-
7	Тема 7. Фінансування інноваційних процесів	3	1
8	Тема 8. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності аграрних підприємств	3	-
9	Тема 9. Державне регулювання інноваційної діяльності	3	1
10	Тема 10. Оновлення техніко-технологічної бази аграрного підприємства	3	-
	<i>Всього за 2 модуль:</i>	14	2
	<i>Всього:</i>	28	4

5. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин	
	денна	заочна

<p>Тема 1. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій Теорії становлення інновацій. Інноваційний тип розвитку як мета економічної політики.</p>	4	9
<p>Тема 2. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів Сутність та зміст інноваційної діяльності. Сутність та класифікація інновацій. Етапи, стадії і форми інноваційного процесу. Життєвий цикл інновацій.</p>	4	8
<p>Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них Умови виникнення попиту на інновації. Планування і організація створення нового товару. Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього.</p>	5	10
<p>Тема 4. Інноваційна політика аграрного підприємства Сутність і завдання інноваційної політики підприємства. Принципи формування інноваційної політики підприємства. Складові інноваційної політики підприємства.</p>	5	9
<p>Тема 5. Система управління інноваціями аграрних підприємств Поняття, завдання, суб'єкти та об'єкти управління інноваціями. Механізм управління інноваціями. Розроблення концепції інноваційної стратегії. Інноваційний потенціал підприємства.</p>	4	10
<p>Тема 6. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій Інфраструктура інноваційної діяльності. Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. Організаційні структури підтримання інноваційного підприємництва (бізнес-інкубатор). Організаційні форми інтеграції науки і виробництва (РНТЦ, технопарк, технополіс).</p>	4	9
<p>Тема 7. Фінансування інноваційних процесів Завдання системи фінансування інноваційної діяльності. Види і джерела фінансування інноваційної діяльності. Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом. Форми та особливості лізингового фінансування. Фінансування інноваційних проектів.</p>	5	9

Тема 8. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності аграрного підприємства Принципи оцінювання і показники ефективності інноваційної діяльності Основні показники економічної ефективності інноваційних проєктів. Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат. Показники ефективності інноваційної діяльності.	5	10
Тема 9. Державне регулювання інноваційної діяльності Сутність і завдання державної інноваційної політики. Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяльності. Правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Передавання права на об'єкти промислової власності. Франчайзинг.	5	9
Оновлення техніко-технологічної бази аграрного підприємства Техніко-технологічна база підприємства: сутність, оцінка та напрями розвитку. Шляхи удосконалення техніко-технологічної бази підприємства.	5	10
<i>Всього:</i>	<i>47 год.</i>	<i>93 год.</i>

6. Методи навчання

В рамках вивчення дисципліни передбачено проведення:

- 1) лекцій. За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій планується використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу;
- 2) семінарські заняття. З метою кращого засвоєння матеріалу планується використання тестів, кросвордів, рефератів, ситуаційних задач тощо. По окремих темах планується проведення дискусії із застосуванням методик рольових тріад. ;
- 3) практичні заняття. На практичних заняттях планується засвоєння практичних розрахунків, виконання відповідних завдань в робочому зошиті;

4) самостійна робота студентів буде проводитися з використанням різноманітних методів навчання.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Заочна форма навчання

Індивідуальні завдання для здобувачів заочної форми навчання передбачає написання контрольної роботи.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Інноваційна діяльність підприємств» студенти заочної форми навчання виконують своє індивідуальне завдання, результати якого представляють у вигляді контрольної роботи. Контрольну роботу студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни.

Вказівки щодо вибору варіанту контрольної роботи та індивідуальні завдання, що відповідають обраному варіанту, наведено у методичних рекомендаціях для виконання контрольних робіт з дисципліни «Інноваційна діяльність підприємств» для студентів заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Контрольна робота зараховується, якщо в ній повністю висвітлені теоретичні і практичні питання.

8. Методи контролю

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70, які розподіляються наступним чином:

- активність роботи протягом семестру не може перевищувати 50 балів;
- виконання модульних завдань (3 модуля) – не більше 20 балів.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
2. Виконання модульних завдань.

(1) При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність написання письмового контролю на семінарському занятті; результати бліц-опитування.

Система оцінювання активності роботи:

- а) відповідь з питань семінарів – 0; 1; 2; 3 бали.
- б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 0,5 бала.
- в) бліц-опитування – 0,5; 1 бал.
- г) письмовий контроль – 0; 1; 2; 3 бали.

(2) При контролі виконання модульних завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем певного модуля. Модульний контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Система оцінювання виконання завдань модуля: – 0 - 10 балів.

За використання недозволених джерел і підказок студент отримує 0 балів.

1. На модульний контроль вноситься 50 тестових питань. За 1 вірно вирішене тестове питання студент отримує 0,2 бала.

2. На модульний контроль вноситься 30 тестових питань і 2 задачі. З 1 вірно вирішене тестове питання студент отримує 0,2 бала. З одну вірно вирішену задачі – 2 бали.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Організація і методика економічного аналізу» може здійснюватися у формі усного іспиту (а) або у формі тестових завдань (б) (за вибором студентів).

А. Екзаменаційний білет складається із 3 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою від 0 до 6 балів :

Повна відповідь на питання, яка оцінюється в 5-6 балів, повинна відповідати таким вимогам:

- 1) розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- 2) повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- 3) виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- 4) здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;
- 5) уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- 6) демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- 7) використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;
- 8) знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;
- 9) знання точних назв та функцій національних та міжнародних кредитно-фінансових установ, історії їх створення і ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні;
- 10) засвоєння основної та додаткової літератури.

Відповідь на питання оцінюється в 3-4 бали, якщо:

1) відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання); або, якщо:

2) при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені значні помилки під час:

- а) використання цифрового матеріалу;
- б) посилання на конкретні історичні періоди та дати;
- в) формулювання назв значних фінансових та кредитних установ та завдань, які перед ними ставляться, а відносно міжнародних (особливо учасником яких є Україна) — у переліку країн учасниць;

Теми	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	МК 1	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	МК 2				
Кількість балів за теми	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	5	20	30	100	
в т.ч. за видами робіт:																
- практичні заняття	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2					2
- виконання СРС	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2					2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література Базова

1. Алексеев І. В., Желізняк Р. Й., Мазур А. В. Міжнародна податкова конкуренція в сфері стимулювання інноваційної діяльності підприємств. Формування ринкової економіки в Україні. 2016. № 8 (182). С. 23 -33.
2. Алексеев І. В., Хома І. Б. Оцінювання впливу інноваційно-інвестиційного забезпечення на стан економічної безпеки підприємства: проблеми в реаліях часу. International scientific-practical conference. Innovative potential of socio-economic systems: the challenges of the global world. 30 June 2016. Proseedings of the Conference. Lisbon, 2016. Part I. P. 185–188
3. Гринькевич О. С., Квак С. А. Моніторинг і стратегічна діагностика інноваційного розвитку промислових видів економічної діяльності в Україні. Ефективна економіка : електрон. наук. фахове видання. 2020. № 3. С. 1–7
4. Сорочак О. З., Квак С. А. Матрична модель вибору інноваційно-інвестиційної стратегії промислових підприємств. Детермінанти соціально-економічного розвитку України в умовах трансформаційних зрушень : колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. П. Ільчука. Чернігів : ЧНТУ, 2018 р. 500 с.
5. Кучинський В. А., Крамської О. Ю., Андрущенко А. О. Розвиток інноваційного потенціалу підприємства в сучасних умовах. *Вісник НТУ»ХПІ»*. 2009. № 6. С. 70–74.
6. Лаврук В. В. Інноваційний продукт у сільському господарстві як результат інноваційного процесу. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=218>.
7. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: підручник // Микитюк П.П., В.Я. Брич, М.М. Шкільняк – Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2019. – 518с.
8. Копитко М.І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.

Допоміжна

1. Соболева Т. О. Методичні підходи до оцінки інноваційного потенціалу організації. *Вісник національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми економіки та управління»*. 2007. № 579. С. 573 –578.
2. Соколюк С. Ю. Гармонізований розвиток аграрного сектора економіки, як основа мотивації праці. *Економічний розвиток України в контексті впровадження прогресивних інформаційних технологій та систем управління* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. Конф. м. Київ, 25 лютого 2019 р. К.: ТОВ «ВІПО», 2019. С. 248–252.
3. Соколюк С. Ю. Державна підтримка інноваційного розвитку підприємств аграрного сектору. *Економічні перспективи підприємництва в Україні* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. м. Ірпінь, 18-19 жовт. 2018 р. Ірпінь: УДФСУ, 2018. С. 164–166.
4. Соколюк С. Ю. Державне регулювання інноваційного розвитку підприємств аграрно-промислового виробництва. *Фінансове регулювання зрушень в економіці України*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. м. Мукачєво, 20 бер. 2019 р. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2019. С. 242–245.

5. Соколюк С.Ю. Інноваційний розвиток підприємств аграрного сектору економіки в умовах інституційних змін. Галицький економічний вісник. 2019. Вип. 2 (57). С. 107-114.

6. Соколюк С.Ю. Особливості формування ресурсного потенціалу інноваційного розвитку підприємств аграрного сектору. Приазовський економічний вісник. 2019. № 2(13). С. 179–183. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/2_13_uk/30.pdf.

7. Соколюк С.Ю. Інституційна трансформація підприємств аграрного сектору економіки: інноваційний аспект. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 2(70). Ч. 2. С. 15-19.

8. Соколюк С.Ю. Гармонійно-інноваційний розвиток аграрного сектору економіки. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління». Том 30 (69). N 2. 2019. С. 176-181.

9. TheGlobalInnovationIndex 2017. WinningwithGlobalInnovation. SoumitraDutta, BrunoLanvin, andSachaWunschVincent [Eds.]. 451 p.

10. TheGlobalInnovationIndex 2018. InnovationFeedingtheWorld. SoumitraDutta, BrunoLanvin, andSacha Wunsch-Vincent [Eds.]. 463 p.

13. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік.

Зміни, внесені до робочої програми на 2022-2023 навчальний рік, охоплюють:

1. Уточнення щодо форми підсумкового контролю у зв'язку зі змінами, внесеними до освітньої програми 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

2. Внесення відповідних коригувань в розподіл балів, що їх отримують студенти в процесі вивчення дисципліни;

3. Оновлення переліку рекомендованої літератури за останні роки.